

ÖĞRENCİLERDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSİNİN ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ

Mehmet Ali ŞEN¹

Mehmet Emin KURT²

Ahmet DÜNDAR³

Öz

Çalışmamız sağlık bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği (İSG) konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Çalışmamız bir devlet üniversitesindeki sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere uygulandı. Araştırmamız tanımlayıcı ve kesitsel tipte olup 150 öğrenciye ulaşılmıştır.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin %68'i 18-20 yaş arasındaydı. Öğrencilerin %83,3'ü İSG konusunda bir toplantı, konferansa katılmamıştı. Öğrenciler, hastanelerdeki İSG kurallarının ihlaliyle oluşacak en büyük riskin (%50,8) bulaşıcı hastalıkların yayılımı olduğunu ve daha sonra (%15,1) yetersiz personel sayısı olduğunu bildirdiler. İSG kurallarını bilmenin iş bilincini artıracaklarını düşünenler %82 oranında en yüksekti. Öğrencilerin %48'i meslekleri ile ilgili güncel iş kazalarını biliyordu. Katılımcıların %68'i İSG kurallarının güvenli çalışma için gerekli olduğunu, % 79,3'ü üretimin İSG'den daha önemli olmadığını ve %54'ü iş yerinde riskli davranış sergilememenin önemine katılıyordu. Katılımcı öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinin önemi konusunda farkındalığı yüksek olduğu söylenebilir. Farkındalığın yanı sıra öğrencilerin bilgi ve deneyimlerini artıracak çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler:Öğrenci, Sağlık bölümleri, Eğitim, İş Sağlığı ve Güvenliği

Jel Kodları : Jel:110, Jel:120,

DETERMINING THE EFFICIENCY OF THE OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY COURSE FOR STUDENTS

Abstract

Our study was conducted to determine whether students in health departments have adequate knowledge of occupational health and safety.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, E-posta: m.a.sen@yandex.com, ORCID: 0000-0001-6193-0525

² Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, E-posta: mekurt1@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7181-8681

³ Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, E-posta: ahmetdunar83@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0527-189X

Atf: Şen, M.A., Kurt, ME., DüNDAR A., (2023). Öğrencilerde iş sağlığı ve güvenliği dersinin etkinliğinin belirlenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(15) 15-24

DOI: 10.54831/vanyuyuibfd.1256075

Our study was applied to students studying at a vocational school of health services at a state university. Our research was descriptive and cross-sectional and 150 students were reached. 68% of the students participating in our study were between the ages of 18-20. 83.3% of the students did not attend a meeting or conference on OHS. The students reported that the biggest risk (50.8%) to occur with the violation of OHS rules in hospitals is the spread of infectious diseases, followed by insufficient staff (15.1%). Those who think that knowing the OHS rules will increase business awareness was the highest at 82%. 48% of the students knew about the current work accidents related to their profession. 68% of the participants agreed that OHS rules are necessary for safe working, 79.3% agreed that production is not more important than OHS, and 54% agreed that it is important not to exhibit risky behavior in the workplace. It can be said that the participant students have a high awareness of the importance of occupational health and safety. In addition to awareness, there is a need for studies that will increase students' knowledge and experience.

Keywords: Student, Health departments, education, occupational health and safety

Jel Classification : Jel:110, Jel:12.

GİRİŞ

İş sağlığı, tüm mesleklerde yer alan çalışanların en üst düzeyde fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik hallerini teşvik etmek ve sürdürmek için halk sağlığında bir çalışma alanıdır. İşçi sağlığının ve çalışma kapasitesinin korunması ve geliştirilmesi ve çalışma ortam ve koşullarının güvenlik içinde ve sağlığa elverişli bir hale getirilmesi için iyileştirilmesi gibi hedefleri mevcuttur (WHO, Occupationalhealth, 2022).

İş güvenliği, çalışanları özellikle işte veya çalışma sırasında ortaya çıkabilecek tehlikeli durumlardan korumak ve güvenli, sağlıklı/rahat bir işyeri ve iş ortamı sağlamak için yapılan bir dizi düzenlemedir (Dizdar, 2002;98).

İş sağlığı ve güvenliği, çevredeki topluluklar ve genel çevre üzerindeki olası etkileri göz önünde bulundurarak, işyerinde veya işyerinden kaynaklanan ve çalışanların sağlık ve refahını bozabilecek tehlikeleri öngörmeyi, tanımayı, değerlendirmeyi ve kontrol etmeyi içerir (Alli, 2008;8).

Ülkemizde 20.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6331 sayılı 'İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda iş kazası; "İş yerinde veya işin yürütülmesi sırasında meydana gelen, bir kişinin bedeninin zihinsel veya fiziksel olarak ölümü veya iş göremez hale gelmesiyle sonuçlanan bir olay" olarak tanımlanmaktadır (TC. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 2012). Bu tanıma göre İş Sağlığının ne denli önemli olduğu görülmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaların temelinde çalışanların korunması olmakla birlikte dolaylı olarak işveren ve üretim süreçleri üzerinde de fayda sağlamaktadır. (ÇSGB, 2015).

En önemli iş kollarından biri olan sağlık alanında çalışanlar da bir taraftan sağlık hizmeti vermekle birlikte, hizmetin doğası gereği bazı risk ve tehlikeleri de taşımaktadır. Sağlık sektörü hem

ulusal mevzuatımızda hem de konuyla ilgili literatürde en riskli faaliyet alanlarından biri olarak tanımlanmaktadır (İşgüvenliği.net, 2012). Sağlık çalışanlarında görülen yaygın iş kazaları kan-vücut sıvılarıyla bulaş, kesici-delici aletle meydana gelen yaralanmalar, çarpma, düşme, kayma, takılma vb. nedenlere bağlı kas-iskelet sistemi yaralanmaları, hastaları ve objeleri kaldırma, ağır kaldırmaya bağlı sırt yaralanmaları, alerjik reaksiyon, şiddet ve yanıklardır. Ayrıca çalışma ortamında meydana gelen zehirlenme, trafik kazası vb. kazaları da içermektedir (Akgün, 2015;67-75).

Çalışmamız amacı, geleceğin sağlık çalışanı olacak olan sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeteri kadar bilgiye sahip olup olmadıklarını belirlemektir.

YÖNTEM

Çalışmamız Dicle üniversitesindeki sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere uygulandı. Tanımlayıcı ve kesitsel tipte tasarlanan araştırmamızda, evrenin bilindiği formülden ($n = N \cdot t^2 \cdot p \cdot q / d^2 \cdot (N-1) + t^2 \cdot p \cdot q$) yararlanılmış ve örneklem sayısı 150 olarak bulunmuştur. Basit rastgele örnekleme yöntemi ile araştırmaya katılacak öğrenciler belirlendi. Araştırmaya okula devam eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler alındı. Veriler toplanırken literatür taranarak oluşturulan 32 soruluk anket formu kullanıldı (Aksoy ark, 2013;69-70, Alkan, 2017). Çalışmanın yapılabilmesi için Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu 25.03.2022'de 256279 sayılı etik kurul onayı ve araştırmaya katılan katılımcılardan da sözel onam alınmıştır. Veriler, bilgisayar ortamında, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 18.0 paket programında ve tanımlayıcı istatistiksel metotlar (sayı, yüzdelik, ortalama, ki-kare) kullanılarak gerçekleştirildi. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırma kapsamına alınan bireylerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı

Özellik	Sayı	Yüzde	Özellik	Sayı	Yüzde
Yaş			İkamet Yeri		
18-20 yaş	102	68	Aile Evi	109	72.7
21-25 yaş	42	28	Yurt	35	23.3
26+ yaş	6	4	Arkadaş	6	4
			Size Göre Ailenizin Ekonomik Durumu		
Medeni durum			İyi(Gelir Giderden Fazla)	36	24
Evli	14	9.3	Orta(Gelir Gider Dengeli)	98	65.3
Bekâr	136	90.7			
Mezun Olduğu Lise			Kötü (Gelir Giderden Az)	16	10.7

Tablo 3. Araştırma Kapsamına Alınan Bireylerin İSG Hakkında Sorulara Vermiş Olduğu Cevapların Dağılımları

No	Anket Soruları	EVET		HAYIR		KISMEN	
		N	%	N	%	N	%
1	Programınızda İSG dersinin verilmesi gereken bir ders olduğuna düşünüyor musunuz?	131	87	4	3	15	10
2	İSG iş bilincini arttırır mı?	123	82	9	6	18	12
3	Mesleğinizle ilgili yönetmelik mevzuat vb. araştırıyor musunuz?	35	23.3	72	48	43	28.7
4	İSG ile ilgili bir konu ya da bölümün programlarınızda ki derslerin içeriğine konmasını ister misiniz?	124	82.7	15	10	11	7.3
5	Programınızla alakalı güncel olan iş kazaları ve meslek hastalıklarından haberdar mısınız?	72	48	38	25.3	40	26.7
6	Programınızda ilk yardım derslerinin verilmesini gerekli önemli buluyor musunuz?	134	89.4	8	5.3	8	5.3
7	Meslek hastalıklarının ve iş kazalarının devlete olan maliyetinden haberiniz var mı?	51	34	49	32.7	50	33.3
8	Güvenli bir şekilde çalışmak için bazı iş güvenliği kuralları gerekli değildir?	31	20.7	102	68	17	11.3
9	Üretimin iş güvenliğinden önemli olduğunu düşünüyorum?	21	14	119	79.3	10	6.7
10	Risk alınabilir bazı durumlarda	41	27.3	80	53.3	29	19.3
11	İş güvenliği uygulamasının önemli ve yaygın olmasını sağlayan unsurun kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum.	37	24.7	80	53.3	33	22
12	İSG için aldığım eğitimler çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum.	41	27.3	95	63.3	14	9.3
13	Yangın elektrik kazası doğal afetlerde nasıl müdahale edileceğini biliyorum.	57	38	39	26	54	36
14	Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum.	111	74	18	12	21	14
15	İSG yalnız çalışma ortamında değil tüm yaşamda olmalı.	135	90	8	5.3	7	4.7
16	Güvenlik kuralları bazen göz ardı edilebilir.	14	9.3	121	80.7	15	10
17	Kural dışı çalışılabilir daha önceden kimsenin başına bir kaza gelmemişse benim başıma da gelmez.	10	6.7	136	90.6	4	2.7
18	Çalışma sırasında küçük şakalaşmadan zarar gelmez.	18	12	112	74.7	20	13.3
19	İSG konusunda çıkan sorunların benim değil yöneticilerin problemi olduğunu düşünüyorum.	26	17.3	103	68.7	21	14

Araştırma katılan katılımcıların İSG hakkında sorulara vermiş olduğu cevapların dağılımları Tablo 3'te gösterilmiştir. Tablo 3'e göre; öğrencilerin %87' si İSG dersinin verilmesi gereken bir ders olduğunu, öğrencilerin %82'si ise İSG' nin iş bilincini arttırdığını, %48'i ise programı ile alakalı güncel iş kazaları ve meslek hastalıklarından haberdar olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Öğrencilerin Üniversite’de İş Sağlığı dersi alma durumlarının bazı anket sorularıyla karşılaştırmasını gösteren dağılımları

Anket Soruları		N	Ortalama*	P
İSG programda verilmeli	Evet	42	1.9762±0,15	.021*
	Hayır	108	1.7963±0,49	
Üretimin iş güvenliğinden önemli olduğunu düşünüyorum	Evet	42	0.0714±0,26	.003*
	Hayır	108	0.4537±0,80	
İş yerinde güvenli uygulamaları bu kadar önemli ve yaygın yapan şeyin, kurallara uyma baskısı olduğunu düşünüyorum.	Evet	42	0.4524±0,77	.017*
	Hayır	108	0.8148±0,84	
İSG için aldığım eğitimlerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum.	Evet	42	0.3810±0,76	.025*
	Hayır	108	0.7407±0,91	
Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum.	Evet	42	1.8333±0,49	.018*
	Hayır	108	1.5370±0,74	

*Üniversitede İSG dersi alan ve almayan öğrencilerin sorulara vermiş olduğu yanıtların toplamının ortalaması

Öğrencilerin Üniversite’de İş Sağlığı dersi alma durumlarının anket sorularıyla karşılaştırmasını gösteren dağılımları Tablo 4’te gösterilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılarından İş sağlığı dersi alan öğrencilerin almayanlara göre ‘‘İSG programda verilmeli’’, ‘‘Üretimin iş güvenliğinden önemli olduğunu düşünüyorum’’, ‘‘İş yerinde güvenli uygulamaları bu kadar önemli ve yaygın yapan şeyin, kurallara uyma baskısı olduğunu düşünüyorum. ‘‘İSG için aldığım eğitimler çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum’’ ve ‘‘Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum’’ gibi sorularda ki puan ortalamaları yüksek olup aralarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

TARTIŞMA

Çalışmamızda İSG dersi programda verilmeli mi sorusuna %87’si evet yanıtını vermiştir. Mühendislik fakültesi öğrencileri ile yapılan araştırmada da %85’i İSG dersinin programlarında olmasını istemektedirler (Özgüler vd., 2016). Yine çalışmamıza benzer olarak başka bir çalışmada da ‘‘Programınızda İSG dersinin verilmesi gereken bir ders olduğuna düşünüyor musunuz?’’ sorusuna büyük oranda katılım gerçekleşmiştir (Aksoy ve Çevik, 2013;47-53). Çalışmamız literatürle uyumludur.

Çalışmamızda öğrencilerin %82’si İSG iş bilincini arttırır demiştir. Başka bir çalışmada ise öğrencilerin %88’i İSG’nin iş verimliliğini ve kalitesini arttıracağını belirtmişlerdir (Özgüler vd., 2016). Benzer şekilde meslek yüksekokulu öğrencileri ile yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin büyük çoğunluğu İSG iş bilincini arttırır demiştir (Aksoyve Çevik, 2013;47-53). Çalışmamız literatürle uyumludur. Nitekim meslek yüksekokullarının müfredatlarında yer alan İSG derslerinin amaçlarından biri de iş güvenliği bilincini ve kültürü öğrencilerde oluşturmaktır. Bu bilinci ve kültürü

geliştirmek, çalışanların iş yeri güvenliği tehlikelerinden kendilerini korumaları ve iş yerlerinde oluşabilecek riskleri ortadan kaldırmaları için en etkili yollardan biridir. (Aksoy vd., 2013;69-70, Simard,1998).Ayrıca yine birçok çalışmada da iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilinç oluşturarak iş güvenliği kültürü oluşturmak genel olarak amaçlanmaktadır (Çögenli ve Özer, 2017: 58-70; Topgül ve Alan, 2017: 587-598).

Çalışmamızda ‘‘Mesleğinizle ilgili yönetmelik mevzuat vb. araştırıyor musunuz?’’ sorusuna %48’i hayır demiştir. Başka bir çalışmada da ‘‘İş Sağlığı ve Güvenliği’’ kanunu hakkında öğrencilerin %32’sinin bilgili olmadığı belirtilmiştir (Özgüler vd., 2016). Aksoy ve Çevik (2013:47-53) çalışmalarında ise ‘‘Mesleğinizle ilgili iş sağlığı güvenliği ile alakalı yönetmelik, mevzuat ve diğer yayınları (kitap, makale, vb) araştırıyor musunuz?’’ sorusuna tüm programlardan katılım ‘‘orta’’ düzeyde olduğu belirlenmiştir (Aksoy ve Çevik, 2013;47-53). Benzer şekilde meslek yüksekokulu teknik programlarına kayıtlı öğrenciler üzerinde yapılan bir çalışmada, öğrencilerin çoğunluğunun İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan habersiz olduğu tespit edilmiştir. (Özgüler ve Koca, 2013:15-20). Bu da öğrencilerin İSG’ningerekliğini, önemini ve ayrıca ve iş bilincini arttıracaklarını bilmelerine rağmen bireysel açıdan bu konuda herhangi bir çaba sarf etmedikleri göstermektedir.

Öğrencilerimiz ‘‘Programınızla ilgili güncel iş kazası ve meslek hastalıklarından haberdar mısınız?’’ Sorusuna %48 evet derken farklı bir çalışmada ise bu soruya çok az katılım olduğu tespit edilmiştir (Aksoy ve Çevik, 2013;47-53).

‘‘İş kazaları ve meslek hastalıklarının devlete olan maliyetinden haberdar mısınız?’’ sorusuna çalışmamızdaki öğrencilerin %34’ü evet demişken, Aksoy ve Çevik (2013:47-53) çalışmasında ise bu soruya bizim çalışma sonucumuza göre daha yüksek oranda katılım söz konusudur. Bu durum bizim öğrencilerin çoğunluğunun 1.sınıfta, yaş ortalamalarının düşük ve İSG ile alakalı herhangi bir eğitim almamaları kaynaklı olabileceği anlaşılmaktadır.

Çalışmamızda İSG eğitimi alan öğrencilerin almayanlara göre İSG’nin çalışma hayatında işe yarayacağını düşünme durumları daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Aydın ve ark. (2013:24-45) tarafından yapılan çalışmada İSG eğitimi ile iş kazaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Reşitoğlu ve ark. (2018:459-473) tarafından yapılan çalışmada İSG eğitiminin, sağlık hizmetlerinde okuyan öğrencilerin bilgi ve farkındalıklarını artırdığı sonucu bulunmuştur. Savcı, Şerbetçi ve Kılıç’ın (2018:36-47) iş kazaları ile İSG ile ilgili eğitim alma arasındaki ilişkide İSG eğitimi alan öğrencilerin iş kazası yaşama oranlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulutaşdemir ve ark. (2015:1) Gaziantep’teki bir özel fabrikada İSG eğitimlerini değerlendirdikleri araştırmalarında, etkin bir İSG eğitiminin iş kazalarını ve meslek hastalıklarını azalttığı ve İSG’ye önemli derecede katkı sağladığı belirtilmektedir. Topgül ve Alan’ın (2017: 587-598) çalışmaların da ise İSG konusunda eğitim alan öğrencilerin algıları ile eğitimi almayan öğrencilerin algılarına göre daha yüksek bulunmuş ama aralarında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Çalışma sonucumuz

genel olarak literatürle uyumludur. İSG eğitimini alanların İSG konusunda daha bilinçli olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerden İSG dersi alanların almayanlara göre birçok anket sonucunun anlamlı olarak yüksek çıktığı görülmektedir. Bu durum İSG dersinin verilmesi gereken önemli derslerden biri olduğunu gösterebilir. Çalışma sonuçlarımıza göre öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinin önemi konusunda farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Farkındalıklarının yanı sıra öğrencilerin bilgi ve deneyimlerini artıracak çalışmalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Böylece gelecekte sağlık teknikeri olacak olan öğrencilerin iş kaynaklı yaşanabilecek olası iş kazaları azaltılabilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, E., (2017) Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Güvenliği Kültürü Ve Bilinci Üzerine Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yenyüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı Ve Güvenliği Ana Bilim Dalı.
- Akgün, S., (2015). Sağlık sektöründe iş kazaları. Sağlık Akademisyenleri Dergisi 2(2):67-75
Derleme
- Aksoy, S.,& Çevik, B., (2013). Bazı Önlisans Programlarında Eğitim Gören Öğrencilerin İş Güvenliği Konusuna Yaklaşımlarının Belirlenmesi (Gümüşova Meslek Yüksekokulu Örneği) . Ejevoc (Electronic Journal of Vocational Colleges) , 3 (3) , 47-53
.Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejevoc/issue/5390/73098>
- Aksoy, S., Çevik, B., Çakıcıer, N., (2013), “Gümüşova Meslek Yüksekokulu’nda İş Güvenliği Bilincinin Belirlenmesi”, D.Ü. Bilim ve Teknoloji Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 69-7.,
- Alli BO., (2008) Fundamental principles of occupational health and safety. 2nd ed. [Internet]. Geneva: International Labour Organization. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_093550.pdf (E.T.: 20.03.2022)
- Aydın, U., Karaca, N. G., Özgüler, V. C., Karaca, E., Yücesoy, Y. ve Demir, M. (2013). İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemedeki rolü. Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Dergisi, 27(4): 24-45.

- Çögenli, M. Z., ve Özer, M., (2017). İş kazalarını önlemede güvenlik kültürü. 2nd International Congress on Political, Economic and Social Studies (ICPESS), 19-22 May 2017, 58-70.
- ÇSGB., (2015) Avrupa Birliği'nin İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri İyi Uygulamaları. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- Dizdar, E., İş güvenliği. ABP Yayınevi & Matbaacılık, Ankara- 2002. ss: 98.
- İşgüvenliği.net, (2012) Sağlık Sektöründe İş Sağlığı Güvenliği, <http://www.isguvenligi.net/iskollari-ve-isguvenligi/saglik-sektorunde-is-sagligi-ve-guvenligi/> (E.T.:14.03.2022)
- Özgüler, A.T., ve Koca, T. (2013). Meslek yüksekokullarında iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin gerekliliği. Ejoboc (Electronic Journal of Vocational Colleges), 3(4): 15-20.
- Özgüler, A.T., Kaya, K., Kağızmanlı, B., ve Altuğ, M. (2016). Mühendislik fakültesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yeterliliği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5: 75-86.
- Reşitoğlu, B., Bağdatoğlu, Ö.T., Bahar, L. Ertürk, S. E., Apaydın, S. ve Pekoğlu, E. (2018). İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin sağlık hizmetlerindeki öğrencilerin bilgi ve tutumlarına etkisi. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), 3(2): 459-473.
- Savcı, C., Şerbetçi, G. ve Kılıç, Ü. (2018). Sağlık disiplini öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitim alma ve iş kazasına maruz kalma durumu. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 5(1): 36-47.
- Simard, M., (1998), "Safety Culture and Management", Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, Vol: II. Geneva.
- TC. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi., (2012) İSG Kanunu, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6331&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (E.T.:14.02.2022).
- T.C. Sağlık Bakanlığı, (2009). Özel Hastaneler Hizmet Kalite Standartları. Ankara: Performans Yönetimi ve Kalite Geliştirme Daire Başkanlığı
- Topgül, S., ve Alan, Ç., (2017). Öğrencilerin iş güvenliği ve iş güvenliği eğitimi algısının değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(2): 587-598.

Ulutaşdemir, N., Dokur, M., Bayraktar, N., Bostanoğlu, H., Çopur, E.,&Çolakfakıoğlu, İ., (2015). Gaziantep'te Özel Bir Fabrikada İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Değerlendirilmesi . Hacettepe UniversityFaculty of HealthSciencesJournal , 1stNationalHealthSciencesCongressBook , . Retrievedfrom <https://dergipark.org.tr/en/pub/husbfd/issue/7891/103831>

WHO.,OccupationalHealth. <https://www.who.int/health-topics/occupational-health> Erişim Tarihi:11.03.2022.